

Finansdepartementet - FIN

Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 23/00044-2
Arkivkode: 200
Saksbehandler: Torbjørn Eika
Deres referanse:
Dato: 30.03.2023

Høringsvar Et helhetlig skattesystem NOU 2022 - 20

Vi viser til høringsbrev av 19. desember 2022 der det inviteres til å komme med høringsuttalelse til NOU 2022: 20.

Bakgrunn for KS' vurdering

Vi må ha skatteinntekter for å finansiere velferdssamfunnet. Og for å få tilstrekkelige med inntekter må vi ha skatter som isolert sett innebærer samfunnsøkonomiske tap som følge av påvirkningen av aktørens tilpasning. Til et gitt nivå på skatteprovenyet, bør disse tapene isolert sett gjøres minst mulig.

Skatter/subsidier som gir riktige(re) insentiver knyttet til positive eller negative eksterne effekter av aktørens tilpasning, innebærer samfunnsøkonomiske gevinster, og bør utnyttes. Korrekt utformet grunnrenteskatter innebærer isolert sett intet samfunnsøkonomisk tap. Samlet sett gir slik beskatning dessverre ikke store nok skatteinntekter til å finansiere det norske velferdssamfunnet.

Vi må derfor også ha skatter som innebærer uheldige vridninger i husholdningers, bedrifter eller investorers tilpasning. Skatter som tar hensyn til negative eksterne virkninger og grunnrenteskatt bør derfor brukes fullt ut. Satsene på grunnrenteskatten bør imidlertid ikke settes høyere enn det som kan betraktes som rimelig.

Utformingen av skattesystemet vil påvirke inntektsfordelingen, og kan brukes til å bidra til større utjevning. Dette vil imidlertid ha en kostnad i form av svekket effektivitet som innebærer at man må avveie mellom tap av effektivitet og jevnere inntektsfordeling gjennom tiltaket. Inntektsfordelingen kan nemlig også påvirkes direkte gjennom overføringer til spesifikke grupper og gjennom et offentlig finansiert tjenestetilbud – som i mange tilfeller er mer målrettede tiltak og et godt alternativ.

Hovedpunkter i KS' vurdering

1. KS er enig i prinsippet som utvalgets innstilling bygger på om at skattene bør gjøres mest mulig effektive
2. KS støtter generelt at grunnrente bør beskattes, og at det løpende bør vurderes om grunnrenteskatt bør innføres for andre næringer som baserer seg på utnyttelse av felles naturressurser
3. KS vil i liten grad uttale seg om enkeltforslag, størrelse på proveny, nivå på omfordeling eller hvordan omfordelingen bør finne sted
4. KS er enig med utvalget i at eiendomsskatt er godt egnet som en lokalt bestemt skatt, men uenig i utvalgets forslag om innstramming av rammene i utformingen av skatten
5. KS er enig i at det er viktig at insentiver knyttet til skattesystemet i minst mulig grad bidrar til å hindre integrering og inkludering i arbeidsstyrken

6. KS innser at for å oppnå de gunstige effektene knyttet til å redusere skatt på arbeid vil skatteinngangen andre steder måtte øke. Isolert sett vil slik skatteskjerpning ha uheldige effekter. Samlet sett kan en eller annen sammensetning av forslåtte skatteskjerpinger likevel være ønskelig for at skatt på arbeid skal kunne settes ned.

Nærmere om Eiendomsskatt

1. Eiendomsskatten bør bestå som en frivillig kommunal skatt

Skatteutvalget legger til grunn at eiendomsskatten bør bestå som en kommunal skatt. KS er enig i dette, og vil understreke at eiendomsskatten må bestå som en frivillig skatteordning for kommunene. Hensynet til et levende lokaldemokrati og kommunenes økonomiske handlingsrom taler sterkt for at kommunene selv bestemmer om man skal ha eiendomsskatt og hvordan den bør innrettes.

2. På kort sikt bør statlig taksering av boliger og hytter ikke gjøres obligatorisk

Utvalget går inn for statlig taksering av boliger og fritidsboliger. Skatteutvalget innser at kommunale eiendomsskattetakster er mer treffsikre enn Skatteetatens boligverdier (formuesgrunnlag), men utvalget legger større vekt på at obligatorisk statlig taksering vil spare kommunene for takseringskostnader.

Boligverdiene er basert på svært grove sjablonger. Forskning har vist at det er betydelige avvik fra omsetningsverdien for enkeltboliger. For så mye som 30 prosent av boligene er avviket større enn 20 prosent, det vil si at hver tredje bolig har en boligverdi som avviker fra omsetningsverdien med mer enn 20 prosent.

KS har i 2021 uttalt seg positivt til en ny modell for beregning av formuesverdier for fritidsboliger som synes å være mer treffsikker enn den som i dag benyttes for Skatteetatens boligverdier. KS antar at modellen for beregning av boligverdier sees i sammenheng med det arbeidet som nå gjøres med modell for verdsettelse av fritidseiendommer.

Det avgjørende for valg av metode må være kvaliteten på takstene. Dersom de statlige takstene får god kvalitet, er det ingen tungtveiende grunner til å ha kommunal taksering av de samme objektene ved siden av. Men inntil det foreligger gode nok formuesgrunnlag for både boliger og fritidsboliger, må det fortsatt være en frivillig sak for kommunene om de vil takser eiendommene selv, eller anvende Skatteetatens formuesgrunnlag.

3. Ordningen med lokalt bestemt bunnfradrag bør bestå

Da det ble åpnet for bruk av bunnfradrag i eiendomsskatten, var lovgivers begrunnelse at det ville øke fleksibiliteten og bedre kommunenes mulighet til å ivareta ønsker om særskilte fordelingsprofiler.

Det er en klar tendens til at husholdninger med høy inntekt også har en høyt verdsatt bolig, og vice versa. Dersom ordningen med bunnfradrag fjernes, fratras kommunene muligheten til å lette eiendomsbeskatningen særskilt for husstander med lav inntekt. Kommunene må i tilfelle enten lette beskatningen for alle, eller håndtere et større antall saker om ettergivelse av skatt.

Redusert fleksibilitet gir redusert lokal handlefrihet. Skatteutvalget drøfter ikke dette hensynet og det er heller ikke gitt en tydelig begrunnelse for forslaget om å fjerne bunnfradragsordningen, ut over at høye bunnfradrag fører til at eiere av rimelige utleieboliger i de store byene betaler mindre eiendomsskatt enn ønskelig.

KS syn er at dette problemet ikke er så tungtveiende at det gir grunn til å fjerne en bolig-politisk ordning som skal virke i alle kommuner. Det er også stor sannsynlighet for at økt eiendomsskatt på utleieboliger vil bli veltet over på leietakerne.

Nærmere om å redusere skattesatser på lave arbeidsinntekter

Hovedgrepet til utvalget er gjennom en rekke tiltak å finansiere lettelser i beskatningen av arbeidsinntekt. Skatt på arbeid danner en kile mellom hva en får igjen for å jobbe og verdien av arbeidsinnsatsen. Denne kilen innebærer et effektivitetstap og er isolert sett en god grunn å ønske lavere skatter på arbeid. Skatt på inntekt (gjennomsnittlig og marginal) påvirker den enkelte i valget mellom inntektsgivende arbeid eller ikke og i valget om hvor mye en eventuelt ønsker å arbeide. I valget mellom arbeid/ikke arbeid er det entydig at lavere skatt – alt annet likt – vil føre til at flere velger arbeid. Spørsmålet om hvordan ønsket arbeidsmengde påvirkes er mer åpent. På den ene siden får man mer igjen for å jobbe en time til, men samtidig innebærer en lavere skatt at man kan få en høyere disponibel inntekt – selv om man jobber litt mindre. Blir man rikere kan man ønske å bruke noe av rikdommen på å ha mer fritid. Empiri tilsier imidlertid at ønsket arbeidsmengde vil øke dersom skatten på arbeid settes ned. Redusert skatt på arbeid er et tiltak som kan bidra til integrering og inkludering i arbeidslivet jamfør at det blir mer lønnsomt å arbeide. Dette er da både gunstig økonomisk og sosialt for den enkelte, og det bidrar til økt tilbud av arbeid som er gunstig for samfunnet. Økt arbeidstilbud for de som alt er i jobb er også ønskelig sett fra samfunnets side når befolkningen i arbeidsdyktig alder stagnerer og etter hvert trolig går ned, mens antallet som må forsørges øker. KS mener at de gunstige effektene som følger av å redusere skatt på arbeid vil kunne forsvare enkelte skatteskjerpinger som isolert sett har negative effekter.

Lasse Hansen
Administrerende direktør

Helge Eide
Områdedirektør

Med hilsen

Torbjørn Eika

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur